

Eindrapportage iXperiumdesignteam Academie Organisatie en Ontwikkeling 2022-2024

Herontwerp Onderzoek in het B-cluster

Anne Pepers (docent Bedrijfskunde), Anja Wolsky (docent HRM), Aafke Kapteijns (onderwijskundige AOO en procesbegeleider), Manon van Zanten (onderzoeker leren met ict)

Aanleiding en praktijkvraag

Bij de Academie Organisatie en Ontwikkeling van de HAN wordt het vak Onderzoek aangeboden in het tweede semester van het eerste jaar (B-cluster) bij verschillende opleidingen. Door het management werd in 2022 besloten dat het vak 'onderzoek' in het B-cluster door de opleidingen van de academie (Human Resource Management, Facility Management, Logistics Management en Bedrijfskunde) gezamenlijk moest worden aangeboden. Daarnaast is bepaald dat alle opleidingen een opleidingsspecifiek aanbod inrichten, met als doel het aansluiten op actuele ontwikkelingen in het beroepenveld en welke toepassingen daar worden benut voor bijvoorbeeld de analyse van data of het presenteren van resultaten. Bij het herontwerp van het vak wil men gebruik maken van blended leren, vanuit de gedachte om over de opleidingen heen een gezamenlijk aanbod te realiseren, dat binnen de opleidingen kan worden ingezet op het moment dat dat past en studenten nog kunnen terugrijpen op het algemene aanbod als ze het onderzoek in de praktijk gaan uitvoeren.

Er is voorafgaand aan het designteamtraject geïnventariseerd welke opleidingen interesse zouden hebben in het aanbieden van een meer gemeenschappelijk vormgegeven vak. Hieruit kwam naar voren dat een aantal opleidingen liever met hun eigen versie van het vak wilden blijven werken. De opdracht vanuit het management om het vak gezamenlijk aan te bieden is in de tussentijd vervallen en was daarmee geen doel meer voor dit designteam. Er waren bij de opleidingen HRM en Bedrijfskunde (BK) nog wel steeds wensen om het vak te verbeteren, omdat onderzoeksvaardigheden in alle betrokken opleidingen heel belangrijk zijn en de studenten niet altijd het niveau bereikten dat de docenten graag zouden zien.

Het vraagstuk betrof het pedagogisch en studentgericht benutten van bestaand digitaal materiaal bij het herontwerp van het curriculum met weloverwogen gebruik van ict. Centraal stond het (her)gebruiken van bestaand materiaal, in combinatie met het fysieke onderwijs, in een optimale blend; een aanpak die past bij (verschillende) studenten en docenten en beroepspraktijken. De docenten benutten bestaand materiaal en experimenteren met de inzet hiervan binnen het vak Onderzoek in het B-cluster. De praktijkvraag is daarom: *Hoe kunnen we het vak Onderzoek in het B-cluster zo herontwerpen dat de studenten voldoende toegerust worden met onderzoeksvaardigheden voor hun vakgebied en waarbij ict ondersteunt?*

Werkhypothese

Het designteam heeft de volgende werkhypothese opgesteld:

Werkhypothese

Door het herontwerpen van een bestaande cursus naar een blended variant (online, fysiek in de les, interactie met werkveld) van de cursus Onderzoek, waarin zelfregie en zelfregulerende vaardigheden van studenten gestimuleerd worden door sturing en (passende) begeleiding aan te bieden met duidelijke keuzemogelijkheden

Voor het B-cluster (propedeuse, 2e semester, studenten van opleiding Bedrijfskunde en Human Resource Management)

Verwachten we te bereiken dat studenten:

- een kritische onderzoekshouding ontwikkelen;
- betekenisvol onderwijs ontvangen;
- gemotiveerd zijn;
- samenwerken binnen verschillende contexten met verschillende expertises;
- lestijd effectiever gebruikt wordt doordat kennis (en bepaalde vaardigheden) vooraf door studenten in eigen tijd doorgenomen kan worden

Omdat studenten dan gemotiveerd zijn volgens de zelfdeterminatietheorie (ervaren autonomie, competentie en verbondenheid)

En dat zien we aan studenten die:

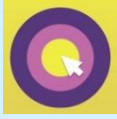
- niet alles voor waarheid aannemen, de gevolgen overzien als ze dit wel doen (de invloed die het kan hebben als ze onware uitspraken of onderzoeksresultaten over zouden nemen);
- kunnen uitleggen waarom onderzoeksvaardigheden belangrijk zijn;
- keuzes kunnen maken die leiden tot een goed resultaat van het beroepsproduct (advies);
- de verantwoordelijkheid nemen om de voorbereiding voor de lessen goed af te ronden;
- betere resultaten halen binnen het vak Onderzoek; en
- aan lessen die meer ruimte bieden om dieper in te gaan op het toepassen van kennis en vaardigheden (in plaats van slechts nieuwe kennis aanbieden of herhalen).

Het herontwerp van het vak Onderzoek

Het designteam heeft het vak Onderzoek herontworpen, dat studenten in het tweede semester van de propedeuse doorlopen. Voor de opleiding BK is het vak Onderzoek verweven in een Integraal Project dat meerdere onderwerpen beslaat en veertien weken duurt. Voor de opleiding HRM is Onderzoekend handelen een los vak dat zeven weken duurt. Voor beide opleidingen is de globale structuur en volgorde van activiteiten hetzelfde, deze zijn ontworpen middels een Blended Wave (zie bijlage 1). Er zijn deels dezelfde lesmaterialen gebruikt als eerdere jaren.

Het ontwerp van het leerarrangement laat zien welke activiteiten de studenten doorlopen (gele blokjes), in welke modus deze plaatsvinden (asynchroon of synchroon en met wie; roze blokjes), welke interacties hierbij horen (student-student of student-docent of student-inhoud; blauwe blokjes), welke begeleiding hierbij hoort (groene blokjes) en welke toetsing erbij hoort (paarse blokjes). Voor het ontwerpproces zijn ook notities met actiepunten toegevoegd (oranje blokjes). Door de positie op de blended wave is af te leiden “waar” - in welke leeromgeving - de activiteiten plaatsvinden (online, op de campus of in interactie met het werkveld). Het ontwerp moet chronologisch van links naar rechts gelezen worden. In onderstaande tabel worden de belangrijkste onderdelen van het leerarrangement beschreven.

Onderdelen van het leerarrangement Onderzoek

	Doelgroep	Studenten van de opleiding BK aan de HAN; B-cluster en Studenten van de opleiding HRM aan de HAN; B-cluster
	Doel	BK: de studenten van BK ontwikkelen een enquête op basis van een (verder verhelderde) vraag van een opdrachtgever uit het bedrijfsleven, zetten hem uit, analyseren de resultaten en brengen een advies uit. Beoordelingscriteria (selectie van voor Onderzoek relevante leerdoelen uit Integraal Project): • Het adviesrapport is gebaseerd op een gedegen projectplan, vragenlijst en statistische technieken. • Het advies volgt logisch uit de externe analyse en het kwantitatieve onderzoek. • Het is aannemelijk dat het advies de vraag/het probleem van de opdrachtgever oplost. • Het advies is uitvoerbaar. • De externe analyse en het advies zijn gebaseerd op (vak)literatuur. • Het adviesrapport kan mondeling worden onderbouwd en is taalkundig correct, aantrekkelijk geschreven en actief geformuleerd. HRM: de studenten van HRM ontwikkelen met drie klassen gezamenlijk één enquête voor het meten van de tevredenheid van eerstejaarsstudenten HRM met de opleiding, naar analogie van een medewerkerstevredenheidsonderzoek. Beoordelingscriteria: De student: • kan een probleem-, doel- en vraagstelling voor een kwantitatief onderzoek formuleren; • kan op een passende manier kwantitatieve gegevens verzamelen en analyseren; • kan op een passende manier theoretische concepten operationaliseren; • visualiseert en presenteert de onderzoeksresultaten, passend bij de doelgroep; • kan beschrijvende en toetsende statistische technieken toepassen; • formuleert en presenteert logische conclusies en passende adviezen op basis van onderzoeksresultaten.
	Rol van de docent	De docent verzorgt de hoor- en werkcolleges waarbij onderzoeksvaardigheden worden geoefend, zet de materialen klaar, biedt de studenten ondersteuning op maat en toetst of de studenten(groepjes) aan de leerdoelen voldoen. Bij HRM wordt door 3 klassen gezamenlijk 1 vragenlijst gemaakt, maar de docent is verantwoordelijk voor het samenvoegen van vragen in 1 vragenlijst en de data komen ook bij haar binnen.
	Tijd	BK: 14 weken (maart-juni), 1 theorieles per week HRM: 7 weken (maart-april), 1 hoorcollege en 2 werkcolleges per week
	Toetsing/beoordeling	BK: De studenten stellen een adviesrapport op over de beantwoording van de vraag van de opdrachtgever, op basis van onder andere de resultaten van de ontwikkelde en afgenomen enquête. Het groepje studenten presenteert het advies ook aan een tweetal docenten en de opdrachtgever. De studenten worden individueel beoordeeld op 10 criteria, verdeeld over 3 categorieën: onderzoeksvaardigheden, adviesvaardigheden en mondelinge en schriftelijke presentatie. Deze staan in een rubric waarin een score van 0 (onvoldoende) tot 4 (uitstekend) per criterium kan worden toegekend. De

scores worden via een omreken tabel omgezet naar een eindcijfer tussen de 1 en 10.

HRM: De studenten houden een eindpresentatie van 20 minuten per groepje van vier studenten over de enquête die ze hebben ontwikkeld en geanalyseerd. Daarin presenteren ze ook hun advies dat ze baseren op deze resultaten. Studenten hebben 10-15 minuten de tijd om hun onderzoek te presenteren aan de opdrachtgever én aan de onderzoeksdocent die de werkgroepen heeft begeleid. Na de presentatie is er ruimte voor vragen en antwoorden. De beoordeling is op groepsniveau. De studenten worden daarnaast individueel beoordeeld op hun antwoorden op begripsvragen over de totstandkoming van het beroepsproduct. Er is een beoordelingsformulier met vijf onderdelen: onderzoekszin (weging 15%), methodologische verantwoording (25%), resultaten (20%), conclusie en discussie (15%) en advies (25%). Er wordt gescoord op vier niveaus: uitstekend (3 punten), goed (2 punten), voldoende (1 punt) en onvoldoende (0 punten). Er is een omreken tabel waarmee de punten (maximaal 15) worden omgezet naar een eindcijfer (tussen de 1 en 10).

* Gebaseerd op het curriculaire spinnenweb (Van den Akker, 2003).

Mate van differentiatie en zelfregie en rol van ict

In dit leerarrangement is er bewust gekozen voor differentiatie in de mate waarin de groepjes studenten verschillend ondersteuning krijgen van de docent. De begeleiding sluit aan op het niveau van de studenten, daardoor wordt zelfregie ook bevorderd. De groepjes stellen enquêtevragen op, voeren statistische analyses uit en trekken daaruit conclusies en rapporteren en presenteren hierover. Aan de hand van hun voortgang en specifieke vragen ondersteunt de docent gericht. Er zijn online (interactieve) lesmaterialen beschikbaar die studenten zelfstandig kunnen doorlopen om de Excelvaardigheden die voor dit vak relevant zijn te ontwikkelen of bij te spijkeren. Dit is niet verplicht, maar wordt door de docenten meermaals aangedragen als extra hulpbron. Hierbij helpt de inzet van ict dus in het vergroten van digitale geletterdheid (een aantal specifieke onderdelen daarvan) en biedt ruimte voor verschillen in niveau en tempo van studenten. Het leerarrangement is zo ingericht dat het een beroep doet op de zelfregie en dit tevens bevordert.

De inzet van ict in het herontworpen vak Onderzoek is geanalyseerd met behulp van de [iXscan](#) voor onderwijstechnologie, een beschrijvingskader voor ict-gebruik in het onderwijs van iXperium. Ict is bij het vak Onderzoek ingezet met als doel om de digitale geletterdheid van de studenten voor zowel maatschappij als beroep te versterken. Het primaire proces van lesgeven en leren wordt met ict ondersteund. Daarnaast maakt ict het onderwijs aantrekkelijker. Ict zorgt in deze context van een aanzienlijke heroverweging van onderwijstaken, overeenkomstig met het derde niveau van het SAMR-model (modification). Het vak werd ondersteund door een elektronische leeromgeving (ELO) om communicatie, informatievoorziening, samenwerken en bronnenbeheer te faciliteren.

Beschrijving van het ontwerpproces

In de eerste bijeenkomst is verkend wat het doel van het designteam is en welke onderwijskundige doelen belangrijk worden gevonden. Specifiek zijn deze doelen besproken:

- Activeren en motiveren van studenten bij een relatief 'taai' vak (wordt vaak als saai gezien)
- Het vak betekenisvol maken: studenten snappen waarom onderzoek belangrijk is, waar je het voor kunt inzetten en kunnen het ook koppelen aan hun professionele beroepsrol die zij (na hun studie) moeten kunnen uitoefenen
- Voldoen aan verschillen tussen studenten (meer/minder voorkennis/ervaring met onderzoek)
- Meer regie bij de student

Voor elk van de doelen is middels de 5* waarom-werkvorm doorgevraagd en aangescherpt wat de docenten precies willen en waarom.

Vervolgens heeft het designteam zich verdiept in welke leerinhoud relevant is voor het vak Onderzoek en aanpalende onderwerpen, zowel via literatuur als via goede voorbeelden aangedragen door een

trainer/ontwikkelaar van de HAN (vanuit het project HAN Open Digital Horizons, HODH). De onderwerpen waren onder andere zelfregie, motivatie, betekenisvol onderwijs en een kritische onderzoekshouding. Gevonden informatie is besproken en omgezet in een werkhypothese en ontwerpeisen. De ontwerpeisen zijn geclusterd en geprioriteerd. Daarbij werden ze ingedeeld in eisen en wensen, en in proces, inhoud en vorm. Middels een Mirobord en de methodiek van een 'Blended Wave' is een begin gemaakt met de ontwerpschets. Deze methode is gekozen omdat deze helpt om onderwijs te ontwerpen waarin expliciet wordt gemaakt welke leeractiviteiten in welke volgorde en in welke leeromgeving plaatsvinden. Hierbij is ook gekeken naar de beoordelingscriteria voor de vakken in beide opleidingen. Deze zijn deels overlappend en bieden ook nog wat ruimte voor nadere invulling. In het eerste, globale ontwerp (zie bijlage 1) is te zien welke leeractiviteit waar (welke leercontext: online, op de campus en in relatie met het werkveld), met wie (individueel of in groepjes en met welke begeleiding door wie), wanneer (asynchroon of synchroon) en in welke interactie (student-student, student-docent, student-inhoud) wordt uitgevoerd. Het designteam heeft tussentijdse resultaten gepresenteerd tijdens een academiebrede inspiratiesessie van HODH. Daarna zijn alle voorbereidingen voor het kunnen uitvoeren van het vak getroffen door vooral de docenten. Zij hebben alle materialen verzameld en (door)ontwikkeld op basis van het ontwerp en de ontwerpeisen, bestaande leermaterialen en lesplannen. De designteamleden hebben gezamenlijk, voorafgaand aan de uitvoering van het vak, de ontwerpeisen langs het ontwerp gelegd om te evalueren in hoeverre er voldaan werd aan de ontwerpeisen. Achteraf is de uitvoering en de haalbaarheid van het ontwerp geëvalueerd, onder andere door de werkhypothese te doorlopen met de informatie die de evaluaties hebben opgeleverd (zie onderstaande tabel).

Evaluatie van het ontwerp op basis van de werkhypothese

Onderdeel uit werkhypothese ('En dat zien we aan...')	Uitkomsten evaluatie bij BK	Uitkomsten evaluatie bij HRM
Studenten die niet alles voor waarheid aannemen, ze overzien de gevolgen als ze dit wel doen (invloed die het kan hebben)	In de lessen is middels activerende werkvormen aandacht besteed aan kritisch redeneren. Deze vaardigheid is niet meer apart onderzocht bij studenten.	In de lessen is middels activerende werkvormen aandacht besteed aan kritisch redeneren. Deze vaardigheid is niet meer apart onderzocht bij studenten.
Studenten die kunnen uitleggen waarom onderzoeksvaardigheden belangrijk zijn	Studenten tonen begrip over het belang van onderzoeksvaardigheden. De studenten zien het belang van onderzoeksresultaten om hun advies/beroepsproduct goed te kunnen onderbouwen. Docenten maakten in hun colleges expliciet de koppeling tussen het belang van onderzoek en de beroepscontext.	In de lessen is hier aandacht aan besteed middels een voorbeeld van een experiment naar de samenhang tussen tatoeages en IQ. Op de vraag of studenten dit onderzoek geloofwaardig vonden reageerden de meeste studenten negatief en slechts twee positief. Een opmerking van een student in de richting van 'het is onderzocht, dus het klopt', bracht een interessante discussie teweeg en zet de groep aan het denken. De docent denkt daarom dat het vak zeker bijdraagt aan het bewustzijn over het belang van kritisch kunnen denken.
Studenten die keuzes kunnen maken die leiden tot een goed resultaat van het beroepsproduct (advies)	Er zijn aanwijzingen dat de resultaten zijn verbeterd; er zijn minder herkansingen geweest dan het jaar ervoor. Onderbouwen en redeneren van keuzes in een advies is onderdeel van de toets. Studenten hadden de mogelijkheid om keuzes te	Onderbouwen en redeneren van keuzes in een advies is onderdeel van de toets. Ook bij HRM merkte de docent dat de studenten soms meer behoefte hadden aan structuur en ondersteuning bij opdrachten. Dit werd op maat geboden.

	maken en hadden daar soms moeite mee. Afhankelijk van de mate waarin sturing gevraagd werd is meer ondersteuning en evt. structuur geboden door de docent.	
Studenten die de verantwoordelijkheid nemen om de voorbereiding voor de lessen goed af te ronden	De mate van verantwoordelijkheid die studenten namen, was vooral gebaseerd op extrinsieke motivatie/studiepunten.	De mate van verantwoordelijkheid die studenten namen, was vooral gebaseerd op extrinsieke motivatie/studiepunten. In afstemming met de groep studenten is ervoor gekozen om de Excelcursus asynchroon te organiseren op eigen verantwoordelijkheid. De studenten hebben dat vervolgens weinig gedaan, maar door deze aanpak kreeg de docent geen verwijten over het ontbreken van ondersteuning op dit vlak, omdat de studenten wisten dat ze in eigen tijd konden oefenen met analyses in Excel.
Studenten die betere resultaten halen binnen het vak Onderzoek	Dit vak is niet meer apart gegeven, maar geïntegreerd in een project. Hierdoor werd het vak meer betekenisvol en er waren minder herkansingen.	Dit is moeilijk te vergelijken met vorig jaar vanwege de nieuwe opzet en een net iets andere manier van scoren in de toetsing. De docent had het idee dat de studenten van deze lichter betere Excelvaardigheden hadden, maar dat zou aan verschillende factoren kunnen liggen die nu niet onderzocht zijn.
Lessen die meer ruimte bieden om dieper in te gaan op het toepassen van kennis en vaardigheden (in plaats van slechts nieuwe kennis aanbieden of herhalen)	Door verschil in de mate waarin studenten de les voorbereidden, was er in de les niet altijd ruimte voor verdieping.	Door verschil in de mate waarin studenten de les voorbereidden, was er in de les niet altijd ruimte voor verdieping.

Evaluatie van het vak bij HRM

Bij de opleiding HRM is het vak in studiejaar 2023-2024 in een periode zeven weken uitgevoerd. Gedurende deze periode volgden de studenten een hoorcollege en twee werkcolleges per week. Na uitvoering van het vak bij HRM heeft een evaluatiegesprek plaatsgevonden tussen de docent van HRM, de procesbegeleider en de onderzoeker van het designteam. De docent heeft hierin ook meegenomen wat studenten aangaven. De inzichten hieruit zijn hieronder samengevat.

Hoor- en werkcolleges

- De studenten gaven aan dat de samenhang tussen hoor- en werkcolleges soms nog onduidelijk was.
- In het begin werkten de hoorcolleges voor drie klassen tegelijkertijd goed, maar later werd de lesstof wat moeilijker te droog en minder effectief.
- Voorstel om de hoorcolleges te verminderen en meer werkgroepen per week te houden.

Excel e-course

- Bij het vak was een e-course in Excel beschikbaar. Ondanks wekelijkse herinneringen maakten studenten er weinig gebruik van.
- Studenten moesten voor de laatste lesweken veel inspanning leveren om de juiste statistische toetsen te kiezen en toe te passen.

- Idealiter kunnen docenten aan de achterkant meekijken of en hoe goed studenten de Excel e-course doorliepen, maar daarvoor waren de materialen nu niet ingericht.

Resultaten en toetsing

- In een klas met positieve groepsdynamiek hebben de meeste groepjes de eindpresentatie gehaald. In klassen met een negatievere groepsdynamica was er niet bij elke student evenveel commitment. Bijvoorbeeld omdat studenten soms niet naar de colleges kwamen en daardoor niet hun bijdrage aan het groepswork leverden, bij groepen waar dit speelde hebben minder groepjes een voldoende gehaald.
- Er is aangegeven dat er niet individueel getoetst werd, maar dat studenten wel individueel vragen moesten kunnen beantwoorden waaruit blijkt dat zij het proces snappen. Dat bleek een goede manier om het begrip te controleren van bijvoorbeeld statistische analyses.

Studentbegeleiding

- Een geplande handleiding voor studenten en docenten is niet gerealiseerd vanwege meningsverschillen hierover met de mededocent en door tijdgebrek.
- Voor volgend jaar wordt voorgesteld om een uitgebreide studenthandleiding wel te gaan gebruiken, vooral als hoorcolleges worden afgeschaft.
- Soms kregen groepjes van elkaar feedback van lage kwaliteit (bijvoorbeeld alleen 'goed'). Het voorstel is om de kwaliteit van feedback ook op een of andere manier op te nemen in de beoordeling.
- De kwaliteit van feedback door docenten is mede afhankelijk van of de docent zelf vaardig is in onderzoek, en dat hangt nu van het toeval af of een groepje wel of niet door een onderzoeksdocent wordt beoordeeld of daar feedback van krijgt.

Het grootste struikelblok: tijdgebrek

- Zeven weken werd als een te korte tijd ervaren voor de cursus waarin veel nieuwe inhoud en vaardigheden worden aangeboden. Het verhoogt de werkdruk voor de docenten erg. Doordat studenten moeten leren een enquête op te stellen, uit te zetten en te analyseren in slechts zeven weken, is de enige optie om met drie klassen samen (alle HRM-studenten) één vragenlijst op te stellen die zij vervolgens zelf invullen om op tijd de data verzameld te hebben. De vragen die alle groepjes (op een zelfgekozen subthema) opstellen, moeten worden samengevoegd door de docent, waardoor de studenten een kans missen om te leren van slechte enquêtevragen. Daarnaast verschuift het thema van medewerkerstevredenheid naar studenttevredenheid, waardoor de data vanwege vertrouwelijkheid niet bij de studenten zelf binnen kunnen komen, maar bij de docent. Ook dit verhoogt de werkdruk van de docent en ontnemt eigenaarschap en leerkansen van de studenten.

Evaluatie van het vak bij BK

Door uitval van de betrokken docent is geen informatie beschikbaar over de evaluatie het herontworpen vak bij BK.

Kennis en inzichten

Een belangrijk inzicht van dit designteam was dat praktische randvoorwaarden erg van invloed zijn, met name hoeveel lesweken een cursus beslaat: zeven of veertien weken is een erg groot verschil in wat je kunt bereiken en dus ook hoe goed het ontwerp uit te voeren is.

De docenten vonden het erg fijn dat er uitgebreid de tijd werd genomen om een stap terug te nemen voorafgaand aan het daadwerkelijk ontwikkelen. Dat gebeurt in de praktijk nooit of nauwelijks. Ze gaven aan dat ze konden nadenken over onderliggende principes en vaardigheden die belangrijk werden gevonden, zoals autonomie, kritisch denken, motivatie voor onderzoeksvaardigheden en het versterken van digitale vaardigheden. Het was fijn dat de leden daarover erg op één lijn zaten. Tegelijkertijd gaven de designteamleden in de eindevaluatie aan dat er wellicht te veel tijd in fase 1 is gaan zitten, waardoor het daadwerkelijk voorbereiden en ontwikkelen in een te korte periode moest gebeuren. Dat is misschien ten koste gegaan van het realiseren van sommige ontwerpeisen.

Het proces heeft veel praktische inzichten opgeleverd over bijvoorbeeld de inzet van ict in het onderwijs, bijvoorbeeld hoe je blended leren goed en effectief vorm kan geven. In de praktijk bleek echter dat blended leren goed vormgeven veel tijd kost en dat de docenten deze tijd niet hebben of ervaren. Ook algemene didactische tips uit de literatuur die niet direct over ict gingen waren nuttig, zoals over het belang van het hebben en uitspreken van hoge verwachtingen richting studenten of over het verduidelijken van verwachtingen tussen docenten en studenten, zeker als je met blended leren gaat werken en daardoor wat meer regie bij de studenten neerlegt.

Het vergelijken van het ontwerp met wat er in de ontwerpeisen stond heeft ook veel inzichten opgeleverd in termen van hoe bepaalde dingen te toetsen zijn of hoe moeilijk of makkelijk sommige zaken te realiseren zijn. Dit geeft ook aanknopingspunten voor het doorontwikkelen van het vak in andere jaren.

Tijdens de eindevaluatie werd door een docent aangegeven dat het proces goed is geweest voor de professionalisering van de designteamleden en dat er veel geleerd en uitgewisseld is. Zo is het krachtig dat het designteam de tijd heeft genomen om eerst na te denken over het ontwerp en hierover eisen op te stellen dan om te lezen dat dit een goed idee is. Er werd ook tijd en ruimte gevoeld om met elkaar in gesprek te gaan over wat iedereen belangrijk vindt.

Bij Bedrijfskunde is Onderzoek een onderdeel van een groter project, dat wordt afgesloten met een eindgesprek. Door een beperkt aantal beschikbare docenten met onderzoeksexpertise wordt niet elk groepje bevestigd op specifieke onderzoeksvaardigheden of -kennis, waardoor niet van alle studenten in dezelfde mate hun onderzoeksvaardigheden worden getoetst.

Het werd gedurende het proces voor de designteamleden steeds duidelijker dat ict een belangrijk onderdeel moet zijn van het ontwerp, maar dat het ondersteunend moet zijn (leren met ict) en dat de inzet van ict niet overal logisch is. Als het gaat om leren óver ict zit het wel duidelijker in het ontwerp, namelijk als het gaat om vaardigheden van studenten om om te gaan met Excel en om data te bewerken, visualiseren en interpreteren (digi- en datavaardigheid zoals het in het HAN-Koersbeeld wordt genoemd). De visie op de rol van ict in het onderwijs lijkt daardoor wat aangescherpt dankzij het designteamproces.

De designteamleden constateerden dat ze weinig hebben gedeeld over hun proces en resultaten met anderen binnen en buiten de academie. Wellicht had daar meer op gestuurd mogen worden door hun leidinggevenden, zodat de lessen en opbrengsten ook bij meer mensen buiten het designteam onder de aandacht zouden komen.

Bevorderende en belemmerende factoren

Het designteam heeft een langere looptijd gehad dan oorspronkelijk was voorzien. Dit komt doordat het designteam van mei tot en met augustus 2023 een pauze heeft genomen vanwege zwangerschapsverlof van een van de leden. Dit heeft uiteindelijk geen tot weinig belemmeringen opgeleverd, omdat de leden als groep goed op elkaar waren ingewerkt en al veel voorbereidend werk hebben gedaan voor de zomer, waardoor ze daarna de draad weer goed konden oppakken. Doordat het designteam de ruimte kreeg om langer door te werken heeft het team de gehele cyclus kunnen doorlopen: van ontwerpen tot en met uitvoering en evaluatie.

Een belemmerende factor voor een van de docenten was de facilitering voor deelname aan het designteam. In het begin kreeg deze docent geen uren voor het designteam. Door dit herhaald onder de aandacht van de leidinggevende te brengen, zijn er uiteindelijk wel uren voor beschikbaar gesteld.

Bij de opleiding HRM bleek dat zeven weken voor het vak te kort was om zo veel nieuwe kennis en vaardigheden aan te leren bij studenten, ook al stond er vijf ECTS voor. De opdracht was dat drie klassen gezamenlijk één vragenlijst zouden maken over studenttevredenheid en deze zelf invullen, wat binnen enkele weken moest gebeuren. Veel vragen moesten worden verwijderd om de lijst niet te lang te maken. Dit leidde tot extra werkdruk voor de docenten, omdat de data (vanwege gevoeligheid van de vragen) niet door de studenten zelf konden worden beheerd. Een langere periode van veertien weken zou de studenten in

staat stellen zelf een vragenlijst te maken over medewerkerstevredenheid en deze zelf uit te zetten en te analyseren.

Bij BK heeft het vak wel langer dan zeven weken geduurd, maar dan als onderdeel van een groter project, waardoor er minder aandacht was voor onderzoeksvaardigheden. De docent viel ook halverwege het vak uit wegens persoonlijke omstandigheden, waardoor het niet duidelijk is of het ontwerp is uitgevoerd zoals beoogd, omdat het moest worden overgedragen aan collega's.

Antwoord op de praktijkvraag

De praktijkvraag luidde: Hoe kunnen we het vak Onderzoek in het B-cluster zo herontwerpen dat de studenten voldoende toegerust worden met onderzoeksvaardigheden voor hun vakgebied en waarbij ict ondersteunt?

Voor BK geldt dat dit doel deels behaald is, maar omdat onderzoek deel uitmaakt van een groot project is het lastig om hier specifiek uitspraken op te doen. De studenten werden in het vak wel expliciet gewezen op het belang van onderzoeksvaardigheden, de vaardigheden om een vraag van een opdrachtgever te kunnen articuleren, en het ontwikkelen van een kritische houding ten opzichte van onderzoeksresultaten. Hier hebben ze ook goed mee kunnen oefenen.

Voor HRM geldt ook dat het doel deels behaald is. De studenten konden zich door het vak ontwikkelen in onderzoeksvaardigheden voor het vak HRM en ook in Excelvaardigheden die hierbij hoorden. Voor de studenten was de relatie tussen bepaalde inhoud van de hoorcolleges en de opdracht voor het vak (het ontwikkelen van een enquête over medewerkerstevredenheid), niet altijd duidelijk. De moeizame koppeling tussen de hoorcolleges en werkcolleges maakt dat de docenten hebben besloten om in de toekomst het vak alleen nog met werkcolleges uit te voeren. De gedachte om een elkaar versterkende combinatie te maken van hoor- en werkcolleges kwam in de praktijk dus niet goed uit de verf. Ict was ondersteunend bedoeld voor de digitale geletterdheid van studenten, specifiek gericht op Excelvaardigheden ten behoeve van statistiek, maar hiervan is maar in beperkte mate gebruikgemaakt.

Voor beide opleidingen is dus te concluderen dat het herontwerpen van het vak en de uitvoer ervan waardevolle lessen heeft opgeleverd over wat wel en niet werkt en waarom. Het uitblijven van de meerwaarde van de hoorcolleges is daar een voorbeeld van. Een ander voorbeeld is dat gevraagde voorbereiding van studenten vaak uitblijft als daar geen consequentie aan is verbonden.

Implementatie en vervolg

Het nieuwe ontwerp op basis van de blended wave voor het vak Onderzoek wordt door de designteamleden gezien als een goed voorbeeld voor de opzet van andere vakken van de opleidingen bij AOO. De geleerde lessen en de ideeën over de inhoud en vorm van het vak worden meegenomen in de ontwikkeling van andere vakken, met name door de onderwijskundige die bij dit designteam was betrokken.

Blended wave

Verantwoording

Dit designteam maakte deel uit van HAN Digi- en Datavaardigheid (DDV), voorheen Open Digital Horizons (HODH). Het designteam bestond uit een docent van de opleiding Bedrijfskunde, een docent van de opleiding HRM en een procesbegeleider van de Academie Organisatie en Ontwikkeling van de HAN. Het designteam werd ondersteund door een onderzoeker van het iXperium Centre of Expertise Leren met ict.

